

TREET OG BYEN

Diakonhjemmets høgskolesenter:
Åpning 15. januar 1990

Helge Kvanvik

Diakonhjemmets høgskolesenter grunnlegges i en tid med grensesprengende historiske forandringer. Den nye utenrikspolitiske situasjon er en voldsom utfordring til oss i de vestlige samfunn. Vi utfordres til nytenkning om former for samarbeid. Men utfordringen går lengre enn det. Vi utfordres til en ny radikal drøfting av den samfunnsform og livsform vi har skapt i Vest. Hva skal Vesten i fremtiden eksportere til Sør og Øst: Coca Cola, jeans, pop-musikk, hamburgere, Kentucky Fried Chicken og såpeoperaer? Hvilken livsform, hvilke verdier vil vi framelske?

Men også i de hjemlige forhold møter vi utfordringer, og det gjelder ikke minst i Oslo. Få ville trodd at vi i starten av nittiårene faktisk ville befinne oss ved en skillevei i vårt helse- og sosialsystem. Den trygghet som min generasjon har ansett som selv-sagt i hele vår oppvekst er borte. Vi ser i vår egen by at det kulturelle og sosiale nettverk går i oppløsning rundt mennesker, og de går til grunne. Vi må ta byen og dens problemer på alvor. For byen og dens problemer blir nittiårenes problemer. Det gjelder

dem som bor i byene, og det gjelder dem som bor i landdistriktene og trekkes inn i byenes sentrifugalkraft.

I denne situasjonen trenger vi mer enn god vilje. Vi trenger kunnskap. Vi trenger en kunnskap som evner å se hele det kompliserte spill et menneskeliv er en del av. Konkret trenger vi en kunnskap som ser at mennesket selv er et stykke natur med sine biologiske og medisinske behov, at mennesket er en del av naturgitte omgivelser som ikke må ødelegges, at mennesket er vevd inn i et sosialt nett, og går til grunne uten et slikt nett, at mennesket lever av mer enn brød alene, – og det må rotfestes i en kultur, i et nett av mening og skjønnhet som gjør livet verd å leve.

Diakonhjemmets høgskolesenter er opprettet for å gi denne kunnskap. Her integreres tre høgskoler som representerer ulike fagtradisjoner: Sykepleierhøgskolen med sin kunnskap i biologi og den teologiske høgskolen med sin kunnskap i livs-syn, etikk og kultur. Tilsammen kan nettopp disse fagtradisjonene bidra til et helhetlig syn på mennesket. Eller for å bruke et

annet uttrykk: De kan bidra til et **økologisk syn på mennesket.** De kan skape et forsknings- og utdanningsmiljø hvor mennesket i balanse med sine naturgitte, sosiale og kulturelle omgivelser står i sentrum. Ved å legge til en forskningsavdeling og en etter- og videreutdanningsavdeling kan høgskolesenteret nå langt ut i samfunnet med denne kunnskap.

I denne forstand er høgskolesenteret et middel. Målene utarbeides nå i et av de viktigste år i Diakonhjemmets historie. For i år skal vi feire hundreårs jubileum, vi skal planlegge nytt stort undervisnings og kirkebygg, og vi skal målstyre virksomheten ved høgskolesenteret inn i nittiårene. De grunnleggende mål må være:

1. I undervisning og forskning å integrere den helsemessige, sosiale og kulturelle siden ved menneskelivet. Bare slik kan nettverket rundt mennesket styrkes.
2. Å heve kompetansenivået i undervisning og forskning. Høgskolesenteret har ressurser til å arbeide på et høyere nivå enn det som eksisterer nå.

*Helge Kvanvik,
rektor ved diakon-
hjemmets høgskole-
senter*

3. Å bli mer slagkraftig utad i samfunnet og kirken. Samfunnet trenger en sosialkrittisk diakoni. Kirken trenger en utdannelseinstitusjon med topp kompetanse som ikke forstår seg selv i en teologisk tradisjon, en utdannelseinstitusjon som ser helse- og samfunnsvitenskapene som sitt spesielle arbeidsområde, samtidig som en kristen institusjon på kirkenes tros- og verdigrunnlag.

Høgskolesenteret er ikke bare opprettet for å tjene samfunnet. Det skal også tjene kirken. Vi lever i en kirke som sliter med å få formidlet sitt budskap. I alle fall én grunn er iørefallende. Kirken har gjennom generasjoner formidlet sitt budskap ved bruk av ord. I dagens mass mediasamfunn er det inflasjon i ord. Ordene er blitt verdiløse. Hva gjør man da? – Kirkens vei har vært den samme som mangt et pengesystem i krise: En har økt kvantiteten. Når pengene mister sin verdi, trykker man flere. Kirken har gjort det samme. Den har økt antall ord. Den har skjerpet kampen om massemedia, både sine egne media og de offentlige.

Kirken har ikke bare økt antall ord, den har også økt størrelsen på ordene. Det har vært en klar tendens det siste tiår at kirken og kristne bevegelser har forsøkt å konkurrere med de moderne religiøse strømninger. Man har gitt seg inn på den rene overbudspolitikken. Religion, lykke og suksess hører sammen. Kristne bevegelser bør snarest mulig melde seg ut av denne konkurransen.

Det er nemlig en annen vei vi som kristne må gå. Den er langt mer krevende. Vi skal ikke øke kvantitet eller størrelsen på ordene, men verdien. Hvordan gjør vi det? Vi øker verdien ved å styrke troverdigheten. Til det trenger vi ikke fikse PR-folk. Vi trenger mot til å gjøre som Jesus: Leve ut ordenes innhold. Bare ved våre liv kan vi vise at det vi lever på er verdt å tro på.

Diakoni hører med til den kristne tros identitet. Uten diakoni blir kristen forkynnelse til ideologisk religiøs propaganda. Vi lever i en tid da det ropes på åndelige opplevelser. Folk søker Gud og guddommelige krefter i det okkulte. De gjennomgår sære og underlige øvelser og

ritualer for å trå over grensen til en annen virkelighet. Jeg har bevisst ikke talt om troen som en side ved diakonien som skulle ligge i en slik spesiell åndelig utfoldelse. For troen omfavner det hele. Vi tror på en vidunderlig, dennesidig Gud. Vi tror på en Gud som har valgt denne verden, og intet annet sted som arena for sine gjerninger. Vi tror på en Gud som bygger nettverk rundt mennesker. Denne Gud er bevitnet i Bibelen. I Salme 113 beskrives han slik:

*Hvem er som Herren vår Gud
i himmelen og på jorden?
Han som troner i det høye
og skuer ned i det dype
Han reiser de ringe opp av støvet
og løfter de fattige fra skitten.
Han lar dem sitte sammen med
stormenn,
med høvdingene i sitt folk.*

Denne Gud, som skuer ned i det dype og kommer til dem som bor i støvet, er en langt mer spennende og utfordrende Gud enn all verdens tåkelagte New Age guder. I vår tro ser vi denne Gud aktiv i folkenes rop etter frihet, og i den enkeltes kamp for sosial rettferdighet også i vårt land. Vi lever i en tid hvor vi har sett at Han kan reise ringe og fattige fra støv og skitt, og sette dem i stormenns seter på en måte som har gjort alle stor-slagne visjoner småskårne. Og vi har fått erfare at det finnes ingen virkelighet som er mer eventyrlig enn den vi opplever med de sanser Gud har skapt oss med.

Kjære kolleger, medarbeidere og studenter, i troen på denne Gud, som bor i gatenes støv og skitt, og byens mylder og larm, ønsker vi hverandre lykke til ved inngangen til et forrykende spennende tiår.